

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeüti pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés félévvel és pontosan és jutányosan közöltetik.

April elejétől június fogytaig terjedő évnegyedes folyamára e' testvérlapoknak helyben borítéktalanul 2 fr. 40 kr. borítékosan helyben vagy postán 3 fr. 30 kr. — April elejétől december végeig terjedő 34 esztendei folyamára pedig helyben borítéktalanul 7 fr. 30 kr. borítékosan helyben vagy postán 9 pengő fr. előfizetést elfogadnak mind a két hazai k. postahivatalok, mind szorgalom- vagy gyorskocsi vagy más biztos alkalom által a **Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.**

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések és előleptések. Megigazítás és nyilatkozat gr. Károlyi Györgytől. Horvátországi pártok állása. Budapesti napló. Törvényhatóságok: Bihar, Ugocsa és Máramaros megyék közgyűlései. Erdélyi országgyűlés. Társulati élet: a m. akadémia által kitűzött pályakérdésekre érkezett feleletek.)

Külföld. (Amerika, Spanyolország, Anglia, Franciaország, alduai tartományok.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ó. cs. s. ap. kir. f. l. s. f. e. mart. 27d. kabinetirata által Sjt. á hly Ignác m. k. helytartó tan. tanácsost 's Magyarország főorvosát az ausztriai cs. Vaskoronarend 3madik osztályu keresztlével díszesíteni; (W. Z.) továbbá szinte

Ó. cs. s. ap. kir. f. l. s. f. e. mart. 27d. kabinetirata által kancellariái udv. tanácsost a' tanácskozásváni hivatalterem igazgatójával kinevezni, — szitányi Ullmann Mórícznak pápa ó szentségétől nyert sz. György vitézi-rend keresztlével elfogadását 's viselhetését megengedni — 's f. évi mart. 10kei legfelsőbb elhatározása szerint a' kir. ügyek igazgatóságához n'gy igazgatósági ügyész-segédnek hatszáz pengő forintnyi évi fizetéssel 's a' legifjabb kamarai ügyvédek rangjával, fölvetését legkegy. megeng. dái méltóztatott.

Vlkolinszky János, lubochnai k. háborgondnok diósgyőri koh- és vasmű-ügyi ellenőrré lón alkalmazva.

A' nm. magy. kir. udv. kamra az észéki kir. sóhivatalnál Stammer János elhunytá által megüriült ellenőrségre Kovács Rupert veszprémi ellenőröködő k. sómázsamestert, ez utóbbinak állomására pedig Eötvös Károly nádszegi ellenőröködő k. sómázsamestert alkalmazá.

Megigazítás és nyilatkozat.

A' pesti Hírlap 855dik számában a' magy. gazdas. egyesületnek e' hó lefolyta alatt tartott közgyűlése felől ezek olvashatók: „hogy az elnök, ámbár az előadó lemondása következtébeni rendelkezés és a' még hátralevő közgyűlési tárgyak befejezése sürgettetett és felszólított, ha az időnek későre haladta miatt a' tanácskozás félben szakasztatik is, annak folytatására időt tűzne, a' közgyűlést véggé elosztalni akará, egyedül az előadóra mondván ki magánvéleményét, hogy arra nézve esődhirdetést kíván: a' többi függőben levő tárgyat pedig a' júniusi közgyűlésre utasítá; és hogy a' gyűlés egyik része szükségesnek látván a' gyűlés folytatását, elnököt és jegyzőt is választott, a' közgyűlés folyamatát martius 27re határozáván; midőn a' rendes elnököt sőt a' fizetési titkokat is elmaradtak, ismét helyettesítéshez folyamodni kénytelen volt.“

Ezen hírlapi előadást, mint illyest távolról sem tartanám méltónak olly figyelemre, melly hivatalos állásomban szükségelt megzafólandását vonhatná maga után; nehogy azonban a' valóban 's történetnek merő elferdítése az intézetet veszélyes bonyodalomba ejtbesse, ezennel ki nyilatkozatom: hogy a' kérdéses, különben is rendkívüli gyűlést minden sürgetős tárgynak teljes befejezése után az előadó helyettesítését illetőleg nem magán-nézetemmel, de az előbbi ülésben közmegegyezéssel keletkezett határozatot ismételve kijelentvén — rekesztém be; és midőn illy módon a' dolgok természetéből és a' társulat szerkezetéből az elnökséget illető jogot gyakoroltam, a' gyűlés hátramaradt töredékének határozatát érvényesnek semmi esetre nem tekintem; miért is ezen, csak egyes társasági tagok által ki-tűzött 's részükről meg is tartott, gyűlékezeten résztvenni elnöki tisztemmel ellenkezőnek ítéltém, annyival inkább, mert a' társaság bizalmából reám ruházott elnöki minőségét a' szabályosan működő összes társaságnak, nem pedig annak töredéke irányában gyakoroltam. Minélfogva a' gyűlési tárgyak bevégezése után a' gyűlést berekesztvén, nem pedig, mint állítatik, elosztalni a' kárván, a' társaságnak rendesen hirdett közgyűlésén kívül, magam részéről 's a' dolgok illy állapotja mellett soha más gazdasági-egyesületi gyűlést el nem ismerendek. Kelt Pesten, mart. 31kén 1847. Gróf Károlyi György egyesületi elnök.

Horvátországi pártok állása. Vannak az alkotmányos nemzetek életében politikai kérdések, mellyek szerencsés megoldásához, pártszínezet nélkül, minden becsületes polgárnak egyesült erővel járulni szent kötelessége. A' szerencsétlen taktika: „minden ügyet pártkér-déssé keresztelni“ megtermé már keserű gyümölcsét, 's itt

az ideje, hogy e' taktikától megváljunk; és olly kérdésekben, mellyek a' közhaza épségét, biztos fenállását feltételezik, egyesüljünk, bármely párt zászlója alá esküdtünk legyen.

Talán a' horvátországi bonyodalmak rég kiegyenlítettetek volna, ha a' közhazának közös ügye pártkérde ssé nem tétetik. Az időszaki sajtó némely kezelője a' helyett, hogy Horvátország azon polgárit, kiket a' nemzetiség ferde fel-fogása 's ábrándos képzelet tévutakra vezetett, meggyőzni iparkodtak volna arról: hogy a' magyar alkotmány 's törvény őtalma alatt a' horvát nemzetiséget veszély nem fenyegeti, sőt csak ennek védszárnyai alatt számíthat biztos jövőre; politikai pártokat fedeztek fel ott, hol a' politikai élet kiskoru állapotából még kisérem vergődött.

Nézetem szerint Horvátországban a' politikai élet még távol sem fejlődött ki annyira, hogy politikai pártokról nálunk csak szó is lehetne; mégis bizonyos politikai lapnak hasábjain csakhamar feltűntek az „ellenzék“ és „conservatív“ nevek.

„Ellenzék“ névvel tiszteltetett meg azon párt, melly Horvátországnak Magyarországgal viszonyait a' fenálló törvények értelme szerint épségben tartani 's tartatni törekszik; melly a' testvéri kapcsolatok tágitására, szétszaggatására 's így a' közállomány megrendítésére irányzott mozgalmak ellen törvényes uton 's módon küzd, 's magát őseitől öröklött és százados szokás által szentesített néven horvátoknak nevezi, és hazájának a' testvér Magyarországgal egy testté forrott érdekekkel bíró Horvátországot vallja.

„Conservatív“nek nevezetett ama párt, melly elvetve ősi nevét, ősi czímert, a' nyelv és nemzetiség ürügye alatt, a' merész képzelet varázsa hatalmával, a' hisztória által már rég bevégzett tények föllevenítése után sovárog, különös egy fajta valóban a' conservatívok!

Igy született meg némely zug-politicusok agyában az eszme: hogy a' nálunk egymás ellen élethalálra küzdő pártok ugyanazonosak a' testvér magyarországbeli politikai pártokkal; minek természetes következménye lón: hogy a' horvátországi események többnyire ellenzéki, vagy conservatív szempontból nézettek és a' közhazának közös ügye, pártkérde ssé alakittatván, a' dolgok szerencsés kiegyenlítése csak nehezítettett.

Nem czélom e' helyen fejtegetni: mellyik pártot illetetné az „ellenzék“ vagy „conservatív“ elnevezés? hisz a' pártokat saját tetteik, föllépéseik jellemzik legjobban, bármint nevezze is azokat egy conservatív lap szeszélye. De nézzük, mi czéloztatott e' nevek helytelen alkalmazása által? —

Nem csekély száma van még mai időben is azoknak, kik az „ellenzék“ alatt némi veszélyes irányt, vagy rémképeket szeretnek szemlélni. A' horvát párt elleni jól tudták e' vélemény gyöngyét saját javokra használni 's a' horvát pártra illesztették az ellenzék nevét, hogy az ezzel járó bizodalmatlanságot, 's ellenszenvet kizsákmányolják ellene, mi hogy sikerült is nekik, naponként érzi azt, és sajnosan az említett párt.

A' „conservatív“ név Horvátországban akkor tűnt fel, mikor már a' törvényellenes mozgalmak kiűtötték fejüket a' literatura elviselt köpönyege alól, 's egy magyar conservatív lap kölcsönözte az új köntöst, melly az állítólagos literatura ferde kinövéseit lenne elrejtendő.

Valamint az alkotmányos horvát párt soha nem kérekedett, nem élt az ellenzéki czímmel, ugy az illir párt emberei sem vallották magokat nyíltan conservatívoknak. 'S az érintett conservatív lap szerencsétlen taktikájával a' Dráván tul, egyetlenegy elbarátot sem nyert, mert e' két szó: „illir és conservatív“ együtt nem fér össze.

Mindeaddig, mig az illir párt, alatomos ármánykodás helyett, a' törvényes ösvényre nem tér, 's a' névről, mellyel csak a' szerencsétlen események szomorú emléke van összekötve, le nem mond, ellenzék, vagy conservatív pártól nálunk szó sem lehet. Vannak ugyan a' Dráván tul is polgárok, kik korunk eselekvésre felhívó szótátát megértve, megbarátkoztak az eszmével, hogy csak gyökeres reform által mozdíthatni elő hazánk emelkedését. Különösen az adózó nép nyomasztó állapotáni könnyítés s zükségét mélyen érzik. — Vannak férfiak nálunk

is, kik nem féltékenyek kiváltságos jogaikra, sőt azokat ké-szek a' nem nemesekkel megosztani, ámbár a' szomorú események e' részben igen ovatos eljárást ajánlanak — mert eddig az illir nem nemesek, az ugynevezett honoratiorok, saját érdekeiket sem levén felfogni képesek, épen azok ellen fogtak fegyvert, kik őket az alkotmány sáncaiba fogadni hajlandók. — Vannak, kik a' régi melletti maradást leg-üdvösb haladásnak tartják (az ekép gondolkozók közül egyet, ki számtalanszor nyíltan így szólott: „ego sum incarnatus conservativus,“ a' Bp. H. zágrábi levelezője — J. L. — mint ellenzéki tagot paradiroztat a' nevezett lapban). De a' fenálló körülményeknél fogva, pártot nem alakíthatnak. Ha majd horvát horvátal fog alkudni, akkor fejlődhetik ki ellenzék és conservatív párt.

A' helytelenül alkalmazott nevek tehát a' pártok irányában 's állásán mit sem változtattak, 's mig az egyik párt első felléptétől fogva mai napig hű maradt saját nevéhez, a' másik később, midőn legfelsőbb parancs a' párt nevét el-tíltá, más „nemzeti“ nevet vett fel ugyan, de irányában czél-zataiban egy cseppet sem változtatván, a' dologismerők e-lőtt maig is illir párt maradt.

Az egy hazának fia évek óta ugyszólván majd mint ellenség álltak egymással szemközt; pártusák szaggatták a' társas élet legszentebb kötelékeit, feldúlták a' családi élet békes viszonyait. 'S volt idő, mikor a' törvényes rend mint-egy felbomlott, és a' személy- 's vagyonbeli bátorság felett jobbadán az isteni gondviselés örködött. De ne eleve-nítsük fel a' mult idők szomorú emléket, a' történeteket meg nem történetké egy sem varázsolhatjuk. Vizsgáljuk inkább a' pártok jelen állását, hogy lássuk, van é remény: mikép a' szenvedélyek végre lecsilapulván, a' régi béke 's egyetér-tés viszatérend a' felzaklatott országra.

A' zágrábmegyei utolsó tisztújítás a' pártok mérkö-zése volt 's a' győzelmet — dacára annyi ármány 's erő-szaknak — a' horvát párt vitta ki. Igy az ú. n. illir párt a' küzd-térről leszorittatván elfojta ugyan egy időre szenvedé-lyét, de a' hamu alatt pislogó szikra csak alkalomra várt, hogy ujabb erővel ismét kitörhessen.

Az alkotmányos horvát párt, hosszas és nehéz küzdelem után, a' megye kormányát elfoglalván, a' közigazgatás lassú kerekét gyors mozgásba hozta. Megszüntek az utcazi erőszakos megtámadások, helyreállott a' törvényes rend, legalább azon megyében, mellynek keblében a' viszszavo-nás legdühösebben üzte játékat; 's már már erős remény táplálta a' béke és rend barátit, hogy az egymás legyőzé-sére fordított erők ezental közhazánk jólléte előmozdítá-sára fognak egyesülni.

De e' reményt meghusitá az illir pártnak utolsó tar-tományi gyűlés alkalmakor fellépte. Itt készültek a' horvát párt gyanut gerjesztő tervek 's javaslatok, mellyek a' már csilapulni kezdő pártszenvedély élesztésére új tápszerű szolgáltak.

Az illir párt nagy munkájában kifáradván megpihent egy időre borostyánain 's hosszas fegyvernagyvadás után Zágrábmegyének f. é. februáriusi közgyűlése rázta fel ál-maiból. És a' választottak, a' három megye távol vidékeiről nagy számmal zárandokoltak a' gyűlés helyére. Nem szán-dékunk e' helyen fejtegetni a' nagy erő-megfeszítés czélját; annyi bizonyos: hogy nagyszerű tervek voltak készülöben, mellyek napfényre csak azért nem kerültek, mert a' másik fél kitünő többségben volt jelen.

Az említett megyei gyűlés folytán egy illir párti e-gyed megpendíté a' kibékülés eszméjét; mi a' horvát párt-nál nemesak viszhangra nem talált, sőt megjegyeztetett: ha az ellenfél lemond a' szerencsétlen névről, a' horvát párt is kész a' literatura előmozdításához járulni, csak annak czél-ja egyedül a' nyelvmivelés legyen. Melly nyilatkozat viszhangra nem talált az illir pártnál, kik a' literatura pártolá-sával sem elégesznek meg, ha csak a' horvát párt, junctim az illir ábrándokat is sajátivá nem teszi. — Hisz a' littera-tura első feltűntekor épen azok, kik most a' horvát nemze-tiség elleneinek kiáltatnak ki, első karolták fel ez ügyet; de később, midőn a' literatura alól, a' politikai illirismus fel-ütötte fejét, elment kedvök az olly literaturától, melly utcazi

erőszakos megtámadásokban nyilatkozott 's toll helyett öldöklő fegyvert forgató kezében.

Miután a kibékülés kérdése a zágrábi lapok által már úgy is a nyilvánosság terére vitetett, szabad legyen nekem is a kibékülésről egyedi nézetemet őszintén kifejelelni. —

Ki szellemi 's anyagi szegénységben sorvadó hazánk fölemelkedését elbe tudja helyezni azon szennyes önhaszonnak, melyet a zavarban halászás 's némi szereplés szokott hajtani, lehetetlen: hogy forrón ne ohajtsa, mikép Horvátországban a régi béke és testvéri egyetértés minél előbb helyre álltassék.

Nem elég kimondani e szót „kibékülés“, de érezni kell annak szükségét, szívból ohajtani és tettel előmozdítani valósulását. Távól tölem minden gyanúsítás; de őszintén meg kell vallanom: hogy épen azon párt, mely a kibékülést megpendítette, utolsó közgyűléseni fellépéskor semmi jelét nem adta kibékülés iránti hajlamának, a kibékülés nála csak szóár volt, melyet a nyelv elrebegett, de a szív nem érzett, nem ohajtott.

Ki az alkotmányos horvát párttal ki akar békiülni, az ne fejtse az illir név diplomatikai fontosságát, tegye le e nevet oda, homét felvette, az ábrándok országába 's ne piruljon felvenni a nevet, melyet visel az anyaföld, mely bennünket táplál. Tehát legyen horvát 's mint ilyennek meg kell barátkoznia az eszmével: hogy Horvátországnak csak Magyarországgal a fenálló törvények által megerősített kapcsolatok és viszonyok közt van jövője; hogy nyelvünket a magyar alkotmány szárnyai alatt veszély nem fenyegeti. Szóval meg kell válni az ábrándoktól 's azon ösvényre térni, melyet alkotmányos országban mint a miénk a törvény kijelent.

Ez lenne a kibékülés fő feltétele általánosságban, mielőtt aztán a részleteket könnyű következtetni.

Es most a köz haza szent érdekében ohajtuk: vajha a megosztott 's egymás legyőzésére pazarolt erők, mielőbb közanyánk a haza szellemi és anyagi emelésére egyesüljenek, és a legközelebbi törvényhozás, Horvátország követutasításaiiban, az ellenséges indulat helyett, a kibékülés üdvös eredményét szemlélje. —

Egy alkotmányos horvát.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Tisztelt jóakarók, a Budapesti Híradó hirharangozója megpirongat bennünket azon állításunkért, hogy mi Bánk bán színpadra hozatalát gróf Ráday érdemei közé számíljuk, mondván: hogy azt a conservatívek is magasztalták. minélfogva nem mulaszthatjuk el, hogy meg a közönjük az említett lap szerkesztőségének e pontra tett azon nyilatkozatát: miszerint bevallja: hogy ő k b i z a z t s o h a s e m m a g a s z t a l t á k... Boldogságos paradicsom! Ha még azt is biggadtnak lehet nevezni, midőn egy anynyi tökélytel felruházott költői művet is eléggé elfogultak vagyunk csupán politikai irányai miatt nem magasztalni 's ezt közönség szemé láttára bevallani? Csak az a szerencse: hogy az irodalomban a pártokat nagyon könnyű felismerni.

Mult hétfőn egész váratlanul eső esett 's pedig gyönyörűség. Nem említem az utcán ujalapföltő arcok aggodalmas rémülését, Istentől váró millió szegénynek volt ezen kis esőske jubileum, arany-eső volt ez, mely által a gabona-uzsorások lakatra vert zsebéből aranyok hullottak ki nagy mennyiségben. — Minthogy azon órában két gabonaküpez rögtön megtette testamentomát 's lefeküdt és meghalt — 's ez authentic igaz és nem tréfa. Az egyiknek 90 ezer mérő tisztabuzája volt egy halomragyújtva, melyet mult télen 50 pct nyereséggel eladhatott volna, most pedig el fog adni tán 25 pct. veszteséggel, az is a más világon.

Mult kedden délután tartattak a héber iskolai közbizsgálatok. —

Csütörtökön adta Seymour Shiff zongorai ögtönző a kis redoutteremben hangversenyét. A közönség nagy része által kedvesen fogadtatott.

Mnap délben két uri ember egy városi rendőr kíséretében egy nagykereskedő boltját felnyitván alban egész naga kényelmével kezdte gazdálkodni; azonban váratlanul jött az igazi gazda, kinek megérkezése a két jó ur és a rendőr észszerűen megfutamodott 's így sült ki, hogy mind a három ejusdem farinae, egyik is olyan tolvaj volt mint a másik, a harmadik pedig, ki szintollyan volt, mint az egyik, nagyobb biztosság okáért öltözködők városi rendőr egyruhájába.

Mult héten temették a színészestort, Láng Adámot, őshívét a magyar Thaliának, miután élt vala sok jó és rossz napot, miképen élni fogunk mi is holtunk napjáig sok rossz napot és sok rossz éjszakát, de annál kevesebb jó napot és annál több rossz éjszakát.

Schedel Ferencz ur legközelebb magyar Anthológiát szándékozik kiadni, szerkesztendő az eddig működött jeles magyar irók kitünőbb művirágából, egyszersmind mintegy 200 ró rövid életrajzával, mely műre előleg is figyelm-zetjük az irodalom minden rendű és szeszű kedvelőit.

Kedden viradatra a Rökus-kórházban déli 12 ól 6ig negyvenhét beteg gyógyult meg örökre! A rendes halottszám naponként 20-30. Nyomor, nélkülözések és betegségek szép aratást szereznek a halál országának. — Minap egy uri beteg egy kád francia pezsgőbe fűrösztöttek meg. Egyébiránt az is meghalt.

Épen most vesszük hírét, hogy a Szamos jégpánczéliját leöltvén olly irtóztató árdühhel rontott két partmellékire, hogy Szatmár-Németi sz. kir. város nagy fahidjának mintegy

harmadát összerombolta, kétharmadát pedig elsodorván Óvári és Vetés közt telepítette. Szatmár város, Szamos-Dob, Fejér-Gyarmat, Dara 'stb. helység védőtöltséik nagyjából szétromboltatása mellett usznak 'stb. 'S mind e mellett noha mult évi decembri gyűlésében Szatmár megye folyóra vízármentesítést szabályozást akart 's az országos közlekedés központi bizottsága elnökét, mint a tiszavölgyi 's ebbe ömlő mellékfolyamok társulati kir. biztostát Széchenyi István gróf ő kegyelmességét az e tárgy munkálatok megkezdhetése 's így ez által inségeskedő lakosain is segíthetés végett a szabályozási pénzalapból segélykölcsonként 's a tiszavölgyi társulat központi választottsága 50 ezer pengőnek e célra előlegeztetését el is határozta 's az illető rdekkel ezt hivatalosan tudatá; mégis Szatmárnak e kérés megajánlott mennyiség f. eszt. mártusi gyűlésében már nem kellett, mintha egyszerre valami varázsvessző által árvízmentessé 's ez iszonyú szök időben, valami rendkívüli esuda által téjjel 's mézzel folyó Kanaánná vált volna e megyének Szamos, Kraszna, Túr, Homoród által annyiszor ostromoztatott vidéke! Ezen meglepő következetességet is illy anyagi közhasznú ügyben egyedül politikai pártviszálynak tulajdoníthatni köztudomás szeriint.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

BIHARMEGYE (a közgyűlés folytatása.) Bárcsak vagy mult ne volna, vagy az emlékezetet törölhetném ki! Vannak esetek, midőn ezt párt épen úgy elmondhatná, mint egyes ember. Igen, urak, a mulban roppant erő fekszik; egyesre, mint pártra nézve gyakran egy költel a mult, mely lenyügi az akaratot 's megköti a cselekvést. Embernek nem adatott tökéletesség, 's egy pártban angylsereget hiában keresünk; de azt ismét nem tagadhatni, hogy midőn egyik multjában csak erőtlenségéből származó botlások tünnek föl, másikat bünök sötétítik el. Szabadon, tartózkodás nélkül csak az cselekedhetik, ki öntudata az utóbbiakról nem vádol. Midőn az első alügyvédi hivatal betöltését tárgyzó jegyzőkönyv hitelesített, a tegnapi indítvány, még határozottabban alakban újított meg. Ugyanis előterjesztett, hogy az ajánlási módnak eddigi gyakorlata, mely szerint, hol több, hol kevesebb egyed ígtattatik az ajánlottak sorába, nem felel meg azon célznak, hogy a főkörmányzó a rendek többségének bizodalnát bíró egyedek közül nevezhessen ki hivatalnokot; e fölött pedig tapasztalás mutatja, miszerint az ajánlandók számának határozatlansága kellemtelenségre 's idővesztésre szolgált okul és alkalmul: jövődöre nézve szabály alkotassék, miszerint az ürességek jövődöre hivatalokra, miding a nyilatkozók többsége kívánatával öszhangzólag 's az azok bizodalnát bíró négy egyed ajánltassék. Ezen indítvány az ellenzékől származván elégséges volt arra, hogy megtámadassék. Mikint tegnap, úgy ma is felkeltek a jobboldaliak, a meg nem támadott főisp. jogok védelmezésére; állíták: hogy nem szabad a főispánt vagy helyettesét azon jogában megszorítani, hogy ő azt nevezze ki az ajánlottak közül, a kit akar. Ennek ellenében előadott, hogy a főisp. jogok megszorítására nincs célzás, mert midőn egy részről a főisp. a rendek többsége által fölterjesztettek közül tetszése szerint nevezhet ki, akkor más részről alkalom nyújtatik egy megyéje javát, békéjét szerető főispánnak, hogy kinevezése a megye többségének véleményével öszszetalálkozhassék. Midőn a jobb oldal emberei a főispáni jogoknak illy, védelmezése teréről leszorítottak: az ellenzék által tett indítvány azon részét, minélfogva az ajánlandók száma csak négy legyen, támadák meg; elmondván: miképen, ha az ellenzék nem kívánja is megszorítani a főispánt azon jogában, hogy az ajánlottak közül azt nevezze ki, kit akar, még is az által, hogy csak négy legyen az ajánlandók száma, a főispán fog megszoríthatni, mint kinek, kinevezési joga gyakorlására sokkal nagyobb mező nyílik, ha határozatlan számmal lesznek az ajánlandók fölterjesztve. A jobb oldaliaknak ezen ellenvetésére válaszul adatott, hogy bár az ellenzék a főispáni jogokat tiszteletben tartja is, mindazáltal a megye jogairól sem felejtkezhetik meg; továbbá, a megye maga jogait olly modorban gyakorolja, hogy az által a joggyakorlás illusióvá ne váljék, 'stb. 'stb. A jobb oldaliak azonban nem hívék el az ellenzéknek a főisp. jogok meg nem sértéséről ünnepeles és őszinte vallomását; hiában, mert ok nem annyira okoknak, mint tekintélyeknek hisznek. Hítetlenségök miatt azonban ugyan megvárták, mert a főispáni helyettes, az ellenzék kívánatát hallván, a fenebbi indítványra nézve következőleg nyilatkozott: „Részemről nem ellenzem, ha az indítványra nézve a végzés illy formán alkotatik: hogy a rendek, a főisp. kinevezési jogát korlátozni ugyan nem akarják, hanem az ajánlásokra nézve önmagukat kívánják megkölni olly szabály alkotásával, mellynélfogva hivatali üressülés esetében, a rendek többsége kívánatához képest se több, se kevesebb négynél, ne jöjjen az ajánlandók sorába.“ Az elnöki szavak tekintélye kieszközölte ezt, mit az ellenzék okai nem bírtak 's a jobb oldaliak felhagytak a főispáni jogok védelmezésével, és most egy harmadik tért kísértettek meg, állítván, hogy az indítvány elfogadtatása által a megye jogai fognak sérelmet szenvedni. Hogyan tetszik az olvasónak e-

zen proteuszi alakoskodás? Ha a jobboldal conservatív volna 's a megyei jogok conservalását tűzné ki feladatul, talán nem lehetne csudálkozni, hogy conservatív hevében irányát annyira téveszti, miszerint törekvésinek nem fenntartás, hanem ellenkező lenne következése. De így, a bihari kérdéses párt, conservatív — ha magát annak kúr-tóli is — nem levén, mosolygás nélkül nem hagyhatók, hogy a megyei jogok védelmezése által akar versenyre lépni az ellenzékkel. A főisp. helyettes beszéde utáni vitakö-zások alkalmakor a többség kívánatáról tétetvén említés ügyvéd íj. A. J. azon indítványt tevő, hogy valahányszor illy surrogatio esetében a tanácssteremben nem tanácsko-zás, hanem szavazásból fog a többség kifejejni, a főjegyző mindig jegyezze a főisp. helyettesel együtt a szavazato-kat. Az indítvány, az ellenzék részéről sem találván pártol-tatást, nem vont volna komolyabb vitát maga után, ha Dr. L. beszédeben nem említte: hogy „ügyvéd A. J. ellenörkő-dési indítványa nem mutat a helyettes iránti bizodalomra.“ Dr. L. nak ezen megjegyzésére az ingerültség mind inkább növekedvén Cs. ur ellen actio is kéretett, de határozatba nem ment.

UGOCSA. (Nagy-Szölös mart. 20.) Helyhatósági közéletünk egyik sátoros ünnepét, évnegyedes közgyűlé-sünket, f. hó 8 kától 14 keig üllök meg. 'S ha egyedül a köz-ügyek iránti részvét élénksége vehető fokmérőjeül, hogy ez alkalommal polgári templomunk falai, stereotyp közön-ségükön kívül, olly rég, vagy soha nem látott arcokat, sőt kiket másképp nevezni nem lehet — néhány ritka rari-ta st is fogadának be: akkor mi örömmel mondhatjuk, hogy szokottnál népesebb gyűlésünk volt.

Gyűlés első napját felsőbb intézvények tárgyalása huza ki. Ezek közt a közügyelmet főleg azon helyt. tanácsi intézvény vette igénybe, mely megyénk azon végzését, mely szerint Verőczemegye levelét olvasatlanul hagyta, az 1844. 3. t. ezikkbe ütközönek jelentvén ki: jövődöre nézve minden hasonló levél fölvetelét 's tárgyalatását rendeli. Sokan azon meggyőződésük indokolása mellett, hogy Szer-rém, Pozsega és Verőczemegyek kétségen kívül magyar megyék, 's csak a hazának török uralom alatti viharos idő-zakában sok változón átment belállapotú eredtek azoknak szabályellenes viszonyai — mit a három utolsó országyűlésnek e tárgy iránt ünnepelesen kifejtett nézetei, valamint az addig közgyakorlatban állott „slavoniai me-gyek“ nevezetnek is teljes megszünte igazolnak: — a magyar nyelv diplomatikai állását biztosító törvények mellett, a latin szerkezetű levelek föl nem olvasatása iránti megyei határozatot e három megyére nézve az 1844. 3. t. ezikkbe ütközönek nem látván, a testületi következetesség zomán-czának sérelme nélkül e határozatot nem vélték megvál-toztathatóknak 's addig, míg a törvényhozás csomóját pe-remptorie meg nem oldandja, csak az elv-megmentés te-kintetéből is, a megyének eddigi határozata nyomán kifejtett gyakorlatát kívánták fentartatni. Mások, főispáni helytar-tónk védelve azon achillesétől, hogy e 3 megyének horvát-országhoz közvetlen viszonya, u. m. a háni hatóságtól és háni táblától függése, horvátországhoz tartozására mutat-nának, meggyőzötte, egyébiránt pedig a hatósági közle-keedés felfüggesztéséből magányosakra hárulható károkat szívesen mellőztetni ohajtvá, a határozattól elállást, és an-nak, hogy a közelebbi törvényhozás e kétes állapotnak ok-vetlenül véget vetvén, e 3 megyének tisztán 's valósággal magyarországhoz tartozását törvényben mondja ki, ország-gyűlési utasításink közé leendő soroztatását sürgeték. 'S 21 szavazattal 18 ellen ezen vélemény lón végzessé. 'S így 11 éven keresztül híven követett meggyőződésünket ezen nap gyökerestül megváltoztatók. Azonban a határozatban, mit ez ügyben derék főjegyzőnk ügyes tolla feltűn, mi csak fél-vesztéséget látunk.

Másodnap Középszolnok 's a testvérhon több megyéi-nek az általános unio érdekében és reményoért a részek visszaesatoltatását rendelő 1836. 21. t. ezikkől elállásra felhívó levelei kerültek szőnyegre.

Es mi üdvözlők a hangokat, mik a testvérhon vad-regényes bércei közül az egyesülés áldáskoszorus pohar-ával köszöntönek fel bennünket. „A nagy világon e kívül ninesen számodra hely“ — mondja a magyarnak lánglelkű dal-noka velőket rázó szótában. 'S ezért erősen meg vagyunk győződve: hogy nem lehet vétkes könnyelműség nélkül to-vábbra is elhanyagolnunk azon eszközt, mely mindössze is esekély erők szilárdítására leghatályosabb tényező volna; meg kell feszíteniünk minden erőnket ezen mostoha jelen-nek, mellyben testvér testvértől elszakasztottan áll, szebb jövővel kicsérélésére; 's midőn jól esik hinnünk. Magyar-és Erdélyország nem két ország, hanem ugyanazon egy or-szágnak átkos események miatt különvált részei, mellyek bár polgárilag elszakasztatvák, de, mint a köztük töretlenül maradt anyagi és szellemi rokonság tisztán mutatják — egy maradt bennök a szív, egy maradt bennök a lélek: nem vi-

78

seltethetünk mi még mindig közönyösséggel nemzeti tesztük feldaraboltsága iránt. Ezért, mi eljöttnek hiszünk az időt, melyben az unio nagy eszméjének ténynyé valósitása, mint alkotmányos jövőnek lényeges föltétele, elutasíthatlan teendőnk sorába emelkedett. Azonban midőn az egymást kölesönösen feltételező szabadság és rend csak a hozott törvények hű és szigorú megtartása mellett virágozhatnak: nekünk a fejedelmi szóval pecsételt jog teréről, az egyesülés reményeért — a sikert, a két testvéren kívül álló tényezőket különben is beláthatlan jövőre távolítván — lelépni, 's jól esik reménylenünk, tán épen a remélt diadal előestéjén lelépni, nemzeti compromissio nélkül nem lehet; nem lehet annál inkább, mert mi az 1836. 21. t. cikkben az általános unio előhírnökét látjuk, 's hogy a végrehajtás hatálya ezen, csak egy boldogabb korra átmeneti állapotot előidéző törvény szavaival mindaddig tetet nem adott, hogy a már de jure magyar 4 törvényhatóság de facto még mindig nem az: mi ezen szomorító tényből nem azon törvénytől ellátlásra vonunk következtetést, — ez által csak újabb documentumát adnók a mi erősségünk gyengeségének. E szellemben kelt határozatunkhoz képest a felszólító erdélyi megyéknek megírjuk: hogy mi valamint eddig, ugy ezután is el semmit nem mulasztandunk azon boldogító állapot előidézésére, melyben velök karöltve 's vállvetve az önmagán segíteni akarás szilárd erélyével munkálkodhatunk hazánk jóléte épületének fölépítésénél: 's a rokonszenvenni találkozás, a részükrol is jelentkező nyílt és őszinte esatlakozás honfias kedélyünknek igenen jól esik; azonban mi ezen bár magasztos reményért egy már meglevő törvényt áldozatul vinni annál kevésbbé vagyunk hajlandók, mivel azon törvényben épen az általános unio propilaumait látjuk; mert midőn a részek visszacsatolatlása által egy részről Magyarországnak nemzetiségünk 's törvényhozásunk életterős tényezőik által izmosítatik — nekünk pedig mindenekelőtt erre van szükségünk —: más részről Erdélyben még azon testületek is, melyek eddig az unio malasztját belátni vonakodtak, az elgyengülés világo s tudatával végre eljutandnak a meggyőződésre: hogy az unio ha hasznos Magyarországnak, de a legszebb politikai jogaitól mostoha események által megfosztott Erdélynek bizonyára életföltétele; belátnadják, hogy Erdély bajai universonának specificum antidotuma: az unio; belátnadják, hogy a testben lélekben elgyöngült hazába még életet varázsolható szer: az unio. 'S ezért jelen országgyűlésökön tettel mutassák meg erdélyi testvéreink az unio iránti hajlamukat, nálunk mindenkor erős akaratra 's akaró erőre számíthatnak; mert mi tudjuk, hogy egység kell a két magyar hazának, hogy üdvözüljön, 's Királyhágon innen és túl benne kell lenni a polgári miatyanokban „unio jöjjon el a te országod“ és a polgári hiszek-egy első ágazatjának kell lenni „hiszek az unioiban!“

Közvetlen e tárgyalás után Zágrábmegyének a turopoljai nemesség országsszerte ismételtes 's aggasztó progressióban súlyosbuló sérelmet panaszló levelére került a sor. 'S bár e levelnek is kijutott a sors, melyben minden hosszadalmas, bármennyire érdekes szövegű olvasvány is, részesülni szokott, t. i. ásitotunk, conversáltunk alatta: mégis, mondhatni rendkívüli sensatiót tett Ugoesa több alkotványhú laira az egész Magyarhaza polgári állományán ütött ime sérelem. Az e tárgy körülüli élelnek vitában mi a nálunk eddig oly amabilis confusióban szunnyadó pártelemek némi választóvizét vettük észre. Azok, kik a tényeknél okosabbak lenni nem tudnak, kik a nemzetiségnek egyik magkövét, a törvényhozó testnek egyik tagját képező testület gyűlései eltöltatlása és szabadon választott főhivatalnokai felfüggesztés ténye előtt szemet hunyni 's a testvéri aggodalom panasos szavaira fület dugni nem tudának: alázasatos felírásban megkérdendők vélték ő felségét, hogy a törvényes eljárás utján kívül felfüggesztett turopoljai gróft hivatalába viszatenni, Turopolya eltöltött gyűléseit helyreállítani 's a mindenhaj gyökérokat, az 1805. 5. t. c. mellőztével foglalkozott K. kir. biztost, felfüggesztvén, a Turopolya elleni vizsgálattelt Zágrábmegye főispánjára bizni kegyelmesen mellőztassék. Az ellenvéleményűek Zágrábmegye egyoldalú (?) és sokak szerint még a diplomatikai authentiát is nélkülöző felszólalásán el nem indulhatnak; szerintök az ügy jelen stadiumában semmi rendkívüli: ha mindazáltal a dolgok további fejleménye különösen a biztossági ügy bevégeztével csakugyan sérelmek — de persze a tizenhárom próbát megütő sérelmek tünnének fel, országgyűlésileg sérelmi uton látják orvoslandónak. Kevés eltérő módosulással e két fő vélemény szerepelt.*)

*) A vita többi részleteiről hallgatva, szabadjon ide jegyezmem táblabíránk nesztora, a becsületben megöszült U. N. nyilatkozatát. „En jól tudom, u. m. hogy nekünk átalakulási nehéz korszakunkban mindenek föltött és előtt békére, egyetértésre, kölesönös türelemre és szeretetre van szükségünk, — tudom más részről, hogy haladhatásunk normalis uton csak a kormány hozzájárulatlával eszközölhető; 's ezért sem

Mintegy 50-en nyilatkozákn, midőn főisp. helytartónk a dolgok további fejleményit bevarni sürgető vélemény — mint a szavazatokban magát emanoló többség mellett mondá ki a végzést. Az elnöki kijelentésben sokan nem nyugodtak meg 's kételyök 's — tekintve főisp. helytartónk loyaltitása iránti osztatlan bizodalunkat — most keserűen éles szavakban tört ki. Ó mlga senkit ellenörjeül jogosítottnak lenni nem biz; ő a kijelentést hiven a tanácskozások eredvénye szerint tette. 'S miután többen a kisebbségben maradtak közül is az elnöki kijelentésben megnyugvásukat nyilvánították: a kijelentés maradt. E kellemetlen intermezzóval szoros kapcsolatban felmerült a kérdés: van e szavazatjoga a 24 éven alulinak? — és akadt egy pár tekintélyes egyed — kiket egyébiránt jogi kérdésekben mi akár eleven Corpusjurisoknak vagyunk hajlandók tartani —, kik „de aetate“ adott commentárjokban erősen vitaták, hogy a 'nem teljeskoru szavazatképtelen. 'S tantae molis erat stb.

Borsodnak a nemettség tisztult fogalmához 's a korjózan igényeihez alkalmazandó honosítási és telepítési törvény hozatalára, — Sárosnak egy elhunyt nagy nádorunk nevére keresztelendő örült- és lelecz-házzal öszszekötött országos kórház-alapításra felhívó körleveleik az országgyűlési tárgyakkal foglalkozó választványnak adattak ki. — Pestnek, István ő fensége kinevezetése föltötti ereményit szív- és észrálólag tolmácsoló határozata kedélyünkre kedves benyomást tón; egyébiránt e tárgyra vonatkozó több rendbeli körlevelet — e részben már határozatunk levén — egyszerűen tudomásul vettünk.

A Buttler-féle ludoviceai alapítványnak megyénknek eső évenkénti 400 pfjtát — mult közgyűlésünkön négyfelé hasítván, az ekkint százszáz pfjtot tevő alapítványokat elnyerni ohajtok folyamodványai gyűlésünk negyedik napján kerültek szemle alá. Nem lehet elvonnunk a nyilvánosság szeméi elől, mikint némely vármegyésdit játsznai szerető 's viszketeg tevékenységökben a legszentebb ügyet is párt-demonstratiókra kizákmányolni törekvő urak, minden igaz ok nélkül — mert némi restaurationalis omenekkel gyermekek coquetitirozást oknak nem canonalhatunk — most már ötfelé kívánták az alapítványt osztatni. Azonban mint-hogy e vélemény tanácsosnak látta csupán a háttérbeni szereplés 's lételének csak néhány beparancsolt „membrum sacrae regni coronae“ tüdő- 's illetőleg fül-rongáló „öt-től kurjongásival adott hang z a s o m e r t ü r e s n y o m a t é k o t a l o p a s o n e r l y e s s z ó z a t o k e m e l k e d é s i m e l l e t t a m u l t g y ű l é s i h a t á r z a t s é r t e t l e n m a r a d t 's m e g v á l a s z t ó k a n é g y i f j u t, k i k a s e g é l y e z é s t l e g i n k á b b m e g l á t s z o t t a k é r d e m l e n i. D e v á l a s z t á s u t á n s z á n a k o z ó r é s z v é t t e l e m l i t t e t v é n m e g, h o g y e g y, é l e t é t a m e g y e s z o l g á l a t á b a n e l t ö l t ö t t 's n y o m a s z t ó v a g y o n i k ö r ű m l é n y e i k ö z t k i l e n c z g y e r m e k n e v e l t e t é s e g o n d a i v a l t e r h e l t a t y a a s e g é l y e z é s i s z e r e n e s é b e n n e m r e s z e s ű l t e t t e t t: a r é s z v é t e s z a v a i r a j ö t é t e m é n y e z e t t g y e r m e k e k s z ű l l é j s e g é l y i l l e t v é n y ö k e g y ö t t ö d r é s z t e l e l é g g é n e m d i e s é r h e t ő n e m e s l e k k ű s é g g e l a k ö n y e k i g l á g y u l t a t y á n a k o d a a j á n l á k.

Biztatást kaptunk, hogy a közérő-öszszeirás májusi közgyűlésünkre be lesz mutatva! így hát, alig harmadféllelvel a törvény hozatala után, talán csak megteszük az első lépést a végbehajtásra! — Jövő országgyűlésen a közmunkatörvényben alkalmasint lényeges változtatások fognak tétetni: nem várnók be azokat már egy füst alatt?

A husz 11 krra emeltük 's így az most nálunk drágább, mint bárhol a szomszédban. Furcsa logikánk van nekünk a huslimitációban; ha drága a széna, azt mondjuk: feljebb kell emelni a hus árát, mert sokba kerül a marha-élelmezés; 's ha olcsó a széna, ismét azt mondjuk: feljebb kell emelni a hus árát, mert szénabőségben senki sem válik meg egykönnyen marhájától. Valóban? Criminalis egy dilemma a husevökre nézve 's kétszeresen az most, midőn a nyomorral küzdő szegénység az éhség elleni mannákat látná az olcsó husban.

Horvátország belviszonyaiba élesen avatkozni 's erőszakolni, sem a kormány elleni hui demonstratiókkal haladásunk menetét nehezíteni nem akarom. De midőn egy részről elértük a határt, melyen túl menni jogtalanság, innon maradni gyávaság, más midőn az alapos panasz őszinte kijelentése nemcsak megfér a kormány iránt tartozó tisztelettel: de nyomatékosan csak ezzel együtt gyakorolható; minthogy ez úgy ki egyenlítésére szelidbb utat nem ismerik: pártolom Zágrábmegye felírását. E fiatal lelki veterántól be sokat tanulhatna egy minorennis táblabíránk, ki virágkorában igen szeretne gyümölcsnek látszani, 's ki — négysem közt legyen mondván, tovább is terjedhet — igen tetszik magának a gloria nimbuszai közt, mikkel e gyűlés alatt „bravo bajazzo“ féle bizatlásképen felövedezteték. — Meg kell említnünk még e helyen, mikint valamint tegnapi a helytartótanácsi intézvény, ugy ma a zágrábi levél körüli tanácskozásokba eldöntően befolyt egy tartaléksereg, mely capacitabilitásának az, ajánlom magam ő mlgának. „pártolom a sérelmet“, „pártolom az országgyűlést“ féle szavazatival erős bizonyítványát adá. Mi az illy mászás okokkal győzelmet távolról sem irigyeljük, mert tudjuk, hogy hol csupán a physikai szám materialis usával van kitömvé az értelmi súly's erkölcsi nyomaték roppant hézaga: ott csucsára van a pyramis állítva 'sat. R o t a l.

'S ezek voltak gyűlésünk nevezetes tárgyai. Végül szabadjon e sorok irójának üdvözleni az ép fiatal erőt, mely e gyűlésünkön szokottnál élelnebb vonalokban tünt elő; szabadjon ezt, az eddigi lethargiai apathiából tevékenységre ébredett közszellemünk jóra valósisága zálogaul tekinteni; és szabadjon a mozgalmakban, melyek első feltűntökkor is ignorálhatlan jelentékeségre vergődtek, egy élelnebb egy szebb jövő életére lükettését látni!

R o t a l.

PESTMEGYE KÜLDÖTTSEGE a malomvámnak, mely mostani szük időben is ép azon mértékben vétetik meg az örletökön, mint leghövebb időben, a gabona mostani árához és szükségéhez aránylagos szabályozatlása iránt az 1827 dik 's illetőleg erre hivatkozó 1831 dik évi szabályozás figyelembe vétele mellett köv. javaslatot terjesztett elő a megye közgyűlésének: Előre hocsátván, mikép a megye rrdéinek az 1825: 40 t. c. tartalma szerint minden élelmi szerre, kézművek és munkabérre nézve szabályozási joguk van, — következőleg törvényes joguk meghatározni azt is, hogy a molnár az örletölő lisztnek hanyad részét vehesse munkabér fejében; ezen általános jogokkal a t. rr. éltek bizonyos élelmi cikkekre nézve folyvást, de éltek azzal az 1817 ben 's később 1831 ben különösen a malomvámmra nézve is, azóta mindazáltal az említett évben határozott szabályozatlal maradtak, rajta maiglan sem változtatván, pedig az árszabályozás már magának a szónak értelménél fogva sem lehet állandó, valamint nem állandó csak egy éven keresztül is az élelmi cikkeknel, épen azért szabályozatlal szokott ára, hogy az eladó vagy készítő ne önkénykedhessék a fogyasztó közönségben, — minélfogva általános kimondá a küldöttség, mikép a megye rr. jövendőben mindannyszor, valahányszor a gabona normalis ára, mit egy pesti mérő rosz buza árát 5 vftban vélt megállapíthatni, — a küldöttség két annyira akár felszökkenés vagy csökkenéshez képest a malomvámot szabályozni fogják. — Ezen elv megállapítása esetében az a kérdés:

1) Szükség e jelenleg, hogy a megye rendei ezen szabályozási jogokkal éljenek a malomvámmra nézve? A küldöttség véleménye szerint szükséges, pedig azért, mert a molnár költségei nem egy arányban növekedtek a gabona árával, a vámmérték pedig nem változott, — vagy is szükséges azért, mert a molnár a mostani gabonaár és malomvám mellett malmába fektetett tőkéjéből sokkal nagyobb hasznot vesz, mint bő időben, mi a mostani szükséggel küzdő örletölő közönségre nézve sem nem méltányos, sem nem igazságos.

2) Mi legyen a mostani árszabályozás alapja, minélfogva meghatározathassék a molnár vám? Az 1831 ki szabályzat óta a molnár 1/10 részét veszi ki az örletölő gabonának, a fenebb kimondott elv szerint a gabona rendes ára háromszorozva levén, az elvnek szigorú alkalmazása mellett annyival kellene a vámnak is csökkenteni vagy is 1/50 részee.

E kérdésnél tekintetbe veendőnek vélte azonban a küldöttség, mikép az által, hogy a t. megye 1831 dik évtől fogva a malomvámmra nézve nem árszabályozott, az illető tulajdonosok és molnárok között oly viszonyok keletkeztek, melyeket méltányolni 's lehetőleg ovakodni kell, hogy ezen ugy szólván a szükség-rögtönzötté árszabályból ezen viszonyok megzavarásával az illető magányosakra majdan több kár ne háromolják, mint leend az örletölő közönség által élvezendő haszon, illy viszony például a tulajdonos és molnár közti haszonbéri szerződés stb. Tekintetbe veendő továbbá, hogy a gabonaár mellett a molnár költségei is szaporodtak 's főleg az, miszerint a gabonaszükség miatt kevesebbet öröl most mint bő időben, következőleg kevesebb vámot is kap, de azért mindenesetre annyit, miszerint a gabona szerfölött magas ára beruházott tőkéjének kamatán fölül nyereséget is ad, és ezért jelen alkalommal, míg az árszabályozás hosszszas elmaradásából keletkezett viszonyok fokoként ki fognak egyenlítettni, mind az örletölő közönség, mind pedig a molnárra nézve legigazságosabban vélte megállapíthatni a molnár részére, 1/10 ed részt.

Azonban az örletölő közönség nem annyira a vám nagysága, mint azon viszszaélések ellen emelvén panaszt, melyeket a molnárok az 1/10 vámvételén fölül a már megöröltött liszt viszszaadásánál: a vékánál, mellyel a gabonát bemérik és vámmértéknel elkövetnek, és azért a tárgynak 2 dik része a körül forog: hogy az 1/10 vámnak megállapítása mellett egyszersmind gondoskodva legyen, hogy a molnár annyit, a mennyit a vámon vesz, vagy többet is a fenebbi eszközökkel az örletölő közönségben ne zsarolhasson; tehát a molnárok némi ellenörzésére, mert mindazon apróbb molnári fogást, miket az örletölő közönség irányában elkövetni 's azt ekként sajátja egy részétől megfosztani szoktak, teljesen elhárítani lehetlen: szükségesnek vélte a küldöttség az 1831 dik évi szabályokban foglaltakhoz pótlólag elhatározni:

1) Hogy a külső malmokban, ha az örletölő gabonájá-

nak megőrlését a' malomban bevárni kívánja, a' molnárnak az örlető jelenlétét gátolni szabad ne legyen, és hogy lisztben amnyit adni legyen a' molnár köteles, mennyit gabonában az örlető oda vitt.

2) Hogy az illető tisztviselő urak a' malmokban a' vékakat megvizsgálván, azokat, melyeket a' megye vékájával megegyezőnek találának, a' megye bélyegével jelöljék meg, szigorun megparancsolván, hogy a' molnárok az örletés végett oda vitt gabonát más vékával be és kimérni ne mérészteljék s kijelentvén, hogy az örletők a' más vékávali mérést elfogadni nem tartoznak, ott pedig, hol a' véka a' megye mértékét vagy meg nem őríti, vagy nincs, a' molnárok költségére megyei vékát rendeljenek.

3) Hogy a' vámmértéket tisztviselő urak a' mostan megállapított 1/4 részhez idomittassák, és pedig úgy, hogy az nagyobbítható ne legyen, mit az által vélt elérhetőnek, ha a' vámmérték felső színén úgy, mint a' vékán keresztes fog alkalmaztatni. A' dolog természete hozván magával, mikép tökéletes ellenőrséget e' részben csupán tisztviselő urak éber figyelme's erélyessége, s az előforduló esetekben a' lehető leggyorsabb eljárás eredményezhetnek. Egyébiránt kijelentendők vélt a' küldöttség, mikép ha a' molnárok akár vékával, akár vámmértékkel, akár az örletők által oda vitt gabona kezelésével csempészkedve az örlető közönséget ezen szabályok ellenére károsítják, a' panasz kellő megvizsgálása után az illető áthágók a' megye törvényszéke elibe állítandók.

A' másik panasz, mely nem kevésbé igényel orvoslást, abból áll, — hogy a' Pesthez közelebb levő helységek lakosai, gabonájuk nem lévén, s otthon sem kaphatván, a' lisztet Pesten és Budán kényszerülnek venni: e' részben rajtok s általában a' fogyasztó közönségen az által követettik el egyszerű nyomatás, hogy a' budapesti molnárok és lisztkereskedők fekete lisztet nem adnak s rossz mértéket tartanak. Hogy e' bajon segítve legyen, megkeresendőknek vélt a' küldöttség sz. k. Buda és Pestváros tanácsait, hogy keblükből a' megye küldöttséivel együtt működendő bizottsági tagokat küldjenek ki oly végre, hogy mind a' fekete lisztet elkövetetmi szokott visszaélés iránt, mind pedig a' a' mértékekre nézve a' vegyes bizottság kellő ellenőrködést gyakorolhasson, előleg annyit vélt a' küldöttség kijelentendők, hogy a' lisztkereskedők és molnároknál jelenleg találtató fekete liszt összeírandó s hatóságilag eszközendő lenne, hogy az a' megállapított árszabály szerint áruztassák s a' vonakodók megfenyítettessenek; megjegyezvén, hogy a' pesti gőzmalomt épen úgy, mint bármely egyenes földesur malmát szinte az árszabályozás alá vélt a' küldöttség tartozónak, s a' majd alakuló vegyes bizottságot irányában is a' szükséges lépések megtételére utasítandók. Végre ha a' megyer. ezen szabályokat helyben hagyják, azokat, az 1831ik ében megállapítottakkal együtt közhírré teendőnek, s az illető tisztviselő urakat azok fogatnba vételére utasítandóknak vélt. Ezen javaslatot a' t. megye rr. minden pontjaira nézve elfogadván, annak minél előbbi létrehozatalát el is határozták.

MÁRMAROSMEGYE. (Szigeten, martius 20ka). Az e' hó 1sején kezdett évnegyedes közgyűlésünk igen sok nevezetes határozatnak rendelvényit lehető rövid kivonatban következőkben közlöm: a' nm. helytartó tanácsnak nádor ő fensége halálát s érette rendelt 3 havi gyászt tudató közintézkvénye már előzőleg egy kisebb gyűlésünkben tárgyalatván, őszinte fájdalomunkban a' 3 hónapi gyászt felöltők s multságinkat, bár azokban az éhezők folsegéllésire áldozni kívántunk, megszüntetni rendeltük s martius 1sején miután közgyűlésünket főispáni helytartónk néhai nádorunk érdemeit elősorolta jeles beszédével megnyitá, mind a' 3 szertartásu imaházban teljesítettük a' nagy halottért legméltóbb és őszintébb utolsó kötelességünket. Másnap mindenek előtt fens. nádornéknak s István főhgnék megírni rendeltük azon részvevő fájdalomukat, mely e' megyének érzésben oly dus fiait annál sujtóbban érte, mivel köznépünk előtt még most is kegyelet tárgyai megyénk azon érdekes helyei, melyeket a' néhai nádor itt utaztakor oly kedveseknek talált; azután István főhgnék kir. helytartóvá kinevezetése olvastatván fel, az összegyűlt rendeken látható öröm hosszasan tartó éjlenekben tolmácsolá az eltalált nemzeti közakaratot, miért is ő felségéhez hálás, István főhgnék pedig örvendező felírás tételni rendeltetett, egyszersmind országgyűlésre küldendő követeink előleg oda utasítottak, hogy nádorrá leendő választásához részökrül is járuljanak és így örvendező tudomásul szolgáltak több megyének e' tárgyú körlevelei, melyek közül a' pestit, mely érzetünket leginkább tolmácsolá, folytonos figyelem s megelégtültség követé; a' temesi is az emelendő szobor iránt pártoltatott, addig is megkéretett főispáni helytartónk, hogy örök emlékü nádorunk arczképét jeles honi művészeink egyike által életnagyságban elkészítetvén, a' nemesi pénztár költségén megyei termünk díszítésére szerezzék meg. Ámde a' fenébbiek után szomoruan lepelt meg az

éhség tárgyában kiküldött választvány azon hivatalos jelentése, melyben előterjeszti, hogy bár a' nemesi pénztárból kivett 3000 pengő ft, tánczvizgalomból, színi előadásokból s egyes adakozásokból bejött összegek, melyek közt valóban több nemes példa soroltatott elő, nevezetesen a' szüleitől semmit nem öröklött s csak szorgalma s munkája után élő Sidlovski Anna k. a. 30 pengő ftal járult a' közinség elháritásához, mely tett közméltánylást vont maga után, valamint azon lelkes nők s férfiak feláldozása is, kik saját érdemeik hátrátételével oly sűrűn adott színjátékokat eszközöltek, mind kiadattak: mégis az éhség napról napra aggasztóbblag nő elannyira, hogy naponként 28 1/2 köböl tengeri osztatván ki, személyenként egy itczét számítva egy napra, mégis mind e' szorgos és buzgó gondoskodások mellett lelkeszi hivatalos jelentés szerint többen haltak már meg éhen! — Megdöböntött volt e' hír, mert az éhezők száma naponként szaporodván, s több lakos már marháját is felémésztvén, a' megye nem látott módot ez örvényből menekülésre, s alig egy ellenző szózat ellenében elhatározatott, hogy a' tehetősebb nemesekre ötezer pengő ft vettessék ki s még azonfölül 500 pgőftnyi összeg mint életvászárásból maradt adósság fizetessék ki, semmit sem kétékdvén a' rendek, hogy ez emberiség parancsolta határozat ellenző kebelre nem találand, egyszersmind újított lelkesedéssel minden lehető utoni pénzsegélyszedés, miben lelkes kormányzónók megy elől buzdító példájával, megpróbáltatott, s ő felsége sebes postán megkéretett, hogy tekintve e' megye lakosinak inséggeli küzdését, és azt, hogy részéről minden lehető kútforrást felhasználát és kimerített, az éhezöket felségelleni kegyeskedjék.

A' körlevelek közül a' turopolyai nemesek sérelmeit előadó zágrábi pártoltatott, valamint Borsodnak is honosítás iránti körlevele. Zala vegye felszólításunkra közölvén velünk az evang. iskolák előjáróhoz kibocsátott azon felsőbb intézkvényt, mely által az ottani paraszatok ellátatvák, megkértük ő felségét, hogy ezen parancsát a' magyar nyelvimvelési társulatra kiterjeszteni ne méltóztassék. Belső-Szolvelési társulat azon megkeresése, hogy az 1836: 21. t. cz. fogantatósítása az erdélyi unió kedvéért mellőztessék el — mint törvényhozásunk tekintélyével őszsze nem férő nem pártoltatott. Végül a' véleménypártok erős tusát állottak ki a' szabolesi körlevéltárgyaláskor, mely több ok miatt derék volt első a' lispánunk M. L. ur előklete alatti küldöttségi előmunkálat után csak most jött vitakozás alá, ugy a' választvány, mint M. G. 2od alispánunk, mind a' két párt által helyeseltve nyilvánítá, hogy erélyes s bizalmunkat megnyerte főisp. helytartónk hivatalos eljárása által semmi aggodalomra okot nem adott, s eddig törvényesség bélyegzi tetteit, s a' megyei autonomia iránti tisztelete kimutatása miatt is teljes bizodalunkat vítta ki, és személyére határozatunkat alkalmaztatni sem akarjuk; de a' mennyiben alkotványos hazafi előtt az egyes kivételekérti jogfeláldozás bűn lenne, nyílt harezsal vitt az ellenzék a' conservatív párttal, mely utóbbi őszszeszedve minden erejét, sőt még több, más alkalommal az ellenzéki részszel szavazott egyed is, hihetőleg főispáni helytartónk személye iránti vonzalom miatt a' conservatív párttal szavazván, még is 48 szavazott 29 ellenében a' szabolesi körlevél pártoltatását végzéssé emelte, s a' választványi, derék tollal vezetett jegyzőkönyvbe a' mármarosmegyei vélemény s irány követeink részére megíratotta a' megyei szerkezetnek ugy a' mint van fentartása és pártoltatása hagyatván meg a' választványi munkálatot elfogadó végzésünkben s többek között kijelentetett, hogy a' megye csak oly főispánban helyezhet bizalmat, ki csak a' megyétől huz fizetést, minden esetre e' rendelkezés törvényhozási körhez tartozván, az egyoldalulag történt intézkedés: sérelem, utasítottak ennek folytatában alispánaink részletesebben kormányzói tiszteik gyakorlatára; hanem a' törvényszékekeni elnökösködés, melynek e' megyei egy minden főispán, mint főispáni helytartó mindig gyakorlatában voltak s jelen főispáni helyettesünk is azt legkisebb ellenzés nélkül gyakorlatba vette, sértetlenül fenhagyatván mely végzésünkre elnökünk kívánatára jegyzőkönyvbe vitetett az, hogy ő ezen határozatunkhoz, mennyiben elnöki jogait csonkítaná, egyezését nem járult. Szóllósi Balázs.

ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉS.

(Az urbéri tartozások szabályozása feletti tanácskozások folytatása.)

A' XLIII. orsz. ülésben, melynek erevényit máre előleg közöltük, elkezdődött a' tanácskozás az urbéri IVik. t. vényjavaslat felett, mely szól az urbéri szolgálatról.

Egy gr. kh. következő tartalmu javaslatot terjesztett elő: 1 §. Minden a' 2dik t. czikk szerint egész állományos urbéres maga kenyerén, tulajdon szekereivel, két marhájjával, az ország általán hegyes léte tekintetéből pedig szántáskor és hordáskor 4 marhával, maga ekéjével, boronájával, hetenkint egy s így egész esztendőn át 52 napi igás, vagy ha a' földesur akarja, egy napi igás helyett két napi gyalog

munkát szolgálni köteleztetik; a' nagyobb vagy kisebb állományal bíró urbéres ezen mértékhez aránylag teendő munkával tartozván; ezen munkák alkalmas dolgokkal, eszközökkel és marhákkal akként fognak végbevitetni, hogy ha valamely urbéres 4 igás marhával fegyverkezés miatt a' megirt mód szerint a' szántást és hordást meg nem tehetné, az illetén urbéres mással összefogván, egy napi szántást és hordást két napi munkával végezzen. 2 §. Azon zsellér, kinek csak a' 2dik t. 7. czikkében megállított mennyiségű belső telke van, esztendőn át 18. a' házatlan (subinquinus) zsellér pedig, az ily sorsu emberek káros szaporodás megakadályozása tekintetéből, a' mellett, hogy a' határbeli minden javadalom használatából kirekesztetik, 12 napi kézi munkára köteles. 3 §. Az uri munkára menetel és jövetel, mint szinte a' munka közt engedendő nyugalom, étetés és itatás idejére nézve az eddigi gyakorlat tartassék meg; ha mindazonáltal a' földesur és urbéres között, az idő mennyisége fölött valami egyenetlenség támadna, ezt az urbéri ügyek felügyelésére maga rendén megállítandó hatóságnak kell, a' helybeli környüállások és a' helyek távolságához képest meghatározni és megállítani, hogy ennyyi vagy annyi helytávolságra a' jövetel és menetel, mint szinte az étetésre és itatásra mennyi időt kell feltudni az uri munkába. Fél mértföldnél kevesebb távolságról a' téli 4 hónapban u. m. nov. dec. január és februárban a' reggeli és estvéli szürkület a' munkára való menetelre és abból hazajövetelre az urbéresnek ugy szolgálgjon, hogy a' földesurnak nap feljövételétől fogva nap lementéig a' tökéletes szolgálatkimenjen; más minden hónapban pedig nap feljöttétől fogva nap lementéig teendő szolgálatba mind a' menetel, mind a' jövetel belé tudassék. 4 §. Hogy ha az uri munkának a' közbejöttéső vagy más akadály miatt félben kellett szakadni, a' napnak azon része, melyen a' munka elkezdődött de félben kellett szakadni, a' napi munkába tudassék, hogy ha pedig az urbéres földesuri rendelethől a' munkára megjelent, de semmit sem dolgozhatott, ekkor csak a' munkára való menetel és jövetel ideje tudassék szolgálatba. 5 §. Hogy a' földesurak urbéreseik munkájának jobb hasznát vehessék, az évi járandóság legalább egy negyed részének november és ezt követő 4 hónap alatt kellvén kivévetni, szabad lesz a' földesurnak egyedül a' szántást kivéve, sűrűtős munka idején a' telki állomány aránya szerint járó munkákat hetenkint kettőztetni, ugy mindazonáltal, hogy az illetén munkák az évi járandóságba betudassanak; és azon hetet, melyen a' munka kétszeresen vétetik, követő héten, csak a' rendes héti szolgálat találhasson helyt. 6 §. A' földesuról fél napi távolságra lakó urbéres az urimunkára, miről előre értesítniök kell, egy héten 4 napon tul, a' menetel és jövetel ideje is ide értetvén, nem szoríthatatnak; megjegyeztetvén, hogy e' napok az évi tartozásba pontosan beszámítandók, s hogy az ily 4 napot tett urbéresnek a' következő hetet maga gazdasága folytatására szabadnak kell hagyni; köteles végtére a' földesur ily esetben nyáron a' marhák szükségese legelőjéről, télen pedig mind magának az urbéresnek, mind marhájának alkalmas elhelyeztetéséről gondoskodni. 7 §. A' napszámoknak egyik hétről másikra halasztása és hátramaradságot eszközése a' földesurnak tilalmas, kivéven, ha az urbéres szolgálatját maga hibájából mulasztotta volna el, vagy hosszasan tartó rossz idő miatt dolgozni nem lehetne, vagy pedig a' téli tartós zürzavaros idők miatt teljesen el nem seolgálhatná; ezen esetben szabad leszen a' földesurnak az e' szerint hátramaradságba jött szolgálatokat a' következő esztendőben részenként kiöltetni. 8 §. A' meszszebb, azaz fél napnál távolabb eső helyekről, hol a' földesur urbéresei napszámait helyben használni nem kíváná, bizonyos időszakokban igás v. gyalog szolgálatra járó egész telkestől 3 szakaszban, féltelkestől és ennél nagyobb szolgálatuaktól két szakaszban, zsellértől és ennél kisebb szolgálatuaktól egy szakaszban a' szolgálatot kiveheti, csak hogy a) az ily szakaszonkénti szolgáltatás esetében az egész évi szolgálatból egy negyedtel kell a' földesurnak engedni; b) a' jövetel és menet ideje a' szolgálatba számítandó; c) az urbéres a' szolgálat helyére lett megérkezésök után naponkint elegendő kenyérrrel és kétszer étellel, viszszamenő utójokban pedig kenyérrrel ellátandók; d) két munkaszakasz között legalább annyi időnek az urbéres részire maga gazdasága folytatására szabadon kell hagyatni, a' mennyi napot uri szolgálatban töltött; e) egyébaránt az ily távolabbi szolgálatok egész évi illetősége megváltása feletti egyezkedés a' földesur és urbéres szabadságában áll, csak-hogy az urbéri ügyek felügyelésére maga rendén megállítandó hatóság közbejöttével ejtessék meg.

Miután még 9 szónok nyilatkozott, a' tanácskozás folytatása más napra maradt.

Tordam. e. köv. a' rendsz. bizottsági javaslatot következő módosítással pártolja: a' házatlan zsellér is szolgálgjon 12 napot; az igás napszámot az urbéres mindenemü munkára 4 marhával teljesítse; mikor távolabb lakó urbé-

res szolgálatra rendelve előre nem látott okokból szolgálatát nem teljesíthetné, hanem vissza kellene mennie, a' jövet és menet ideje ne a' földesurnak egyedül, hanem az osztó igazság elvénél fogva mindkettőjüknek egyaránt tudassék be; havasos helyeken tönkhuzásra az urbérest 6 napig is lehessen szolgálatni egyfolytában; ünnepnapok ne tudassanak szolgálatba.

Kővár. e. köv. Küldöji az egész urbéri tárgyra nézve általános utasításul némi csekély, valóban nem lényeges változtatásokkal a' rendsz. biz. munkálatát adták. Itt az érdemes követ ur vidékének gazdasági s különösen a' jobbágyoknak az itt megállapított urbéri állományok szerint nem legkedvezőbb helyzetét rajzolva — bátorodik indítványozni, hogy az oly kis mértékre szabott telki állományokhoz képest az uri szolgálat is egy egész urbéri telek után egy egész évre általában 26 ígás, vagy pedig ha a' földesurnak inkább tetszenék, 52 tenyeres napszámra határozassék; úgy mindazonáltal, hogy ezen 26 ígás de csak két ökrös napszámnak 3/4 délt tartozzék az urbéres tavaszi, nyári s őszi munkában leszolgálni s a' 4 téli hónapra csak 1/4 de maradjon a' szolgálatnak. Beszédét, küldöji előtti öngazdálása végett a' jegyzőkönyvbe íratni kéri. Most röviden elmondja utasítását ezen törvényzikk többi §-ra nézve. A' 2d. §t, mennyiben a' zselléri telki állomány változást nem szenvedett, elfogadja a' rendszeres bizottság munkálata szerint. Egyanezen javaslat 4dik §-ra azon megjegyzése van, hogy azon idő helyett, melly alatt az urbéres lakja helyéről a' munka helyére menni köteles, inkább mérföld vétessék fel mértékül oly formán, hogy 1 1/2 óra helyett 1/2 mérföld alapítassék meg s hol e' felett földesur és urbéres között egyezés nem történhetné, valamint a' munka közötti szünidőt is, a' felállítandó urbéri hatóság határozza el. Az 5. 6. 7. 8. 9d. §-szel elfogadja, természetesen úgy értve, hogy az ezekben megállapított szolgálati szabályok a' már általa indítványozott szolgálat mennyiségéhez illesztessenek; úgy a' 10dik §t is, azon megjegyzéssel, hogy az ezen szakaszban foglalt urbéresek is egész szolgálatot tegyenek; mert nem látható által, miéért kellene ezek szolgálatának 1/4 délt leszállítani, midőn nekik a' szakaszonkénti szolgálatért azon javadalmok jár, hogy a' jövet menet szolgálatukba tudatik s ezen felül még élelmezést is kapnak földesuraiktól az egész szolgálat ideje alatt, sőt még hazamenetre is. Szolgálatukat 4 szakaszban teendvén, egyik szakasz télen kitöltendő. Ezen §. utolsó pontja szerint az urbéresnek megváltatják napszámait azon esetben is, ha földesurok nem akarna beléegyezni; ezen megváltatás azonban úgy találand csak helyet, ha az urbéresnek eziránti szándékukat év elején nyilvánítják s a' megváltási összeget két ízben, úgy mint esztendő elején, és a' másik fél év elején egyszerre lefizetik, hogy a' napszámaitól így elesett földesur napszámok szerzesétéről jó előre gondoskodhassék.

Dobokam. e. k. Küldöji minden egész állományos urbérestől az 52 napra tervezett szolgálatot, négy ígás marhával kívánják megtétni, azon esetben pedig hogyha az urbéresnek csak két marhája lenne, s annál fogva a' szolgálatot csak két igavonó marhával tehetné, egy harmadrész szolgálatot többet, tehát az 52 napszám helyett, két igavonó marhával hatvankilenc napszámot kívánják megállíttatni, kivévén az oly helyeket, hol rendszeren két igavonó marhával minden uri szolgálatot meg lehet tenni. Küldöji ezen nézetét az itt felhozott azon javaslatnál, miszerint az oly urbérestől, ki csak két igavonó marhával áll ki szolgálatra, a' szántáskor és hordáskor hetenként nem egy, hanem két napi szolgálatot kíván tétetni, azért tartja helyesebbnek, mivel e' szerint a' földesur a' szántás és hordás nevezete alá, tavasztól ősziig szinte minden mezei munkát önkényleg sorozhatna; ellenben küldöji nézete szerint, határozottan kimondatnék, hogy az urbéres két igavonó marhával, egy harmadrészzel több szolgálatot, tehát az ötvenkét négy ökrös napszám helyett, hatvankilenc két ökrös napszámot tartozzék tenni. A' törvényjavaslat 4dik §-ra az az észrevétele, hogy a' bizonyos távolságról szolgálatot tevő urbéres szolgálatjára nézve a' hely távolsága nem óraszámra hanem német a' földi mértékkel számíttassék. A' 10. §. nemesak gyalog hanem igavonó marhás szolgálatra is terjesztessék ki. A' d) alatti utolsó pont pedig vagy hagyassék ki, vagy a' szolgálatot távolabb helyről tevő urbéres napszámainak pénzzel leendő megváltása csak kölcsönös egyezkedés útján határozassék végrehajthatónak.

Felsőf. e. k. az orsz. biz. javaslatát oly módosítással pártolja, hogy egy telekért 52 ígás napszám határozatván, az egy egész teleknél többet vagy kevesebbet bíró urbéresek 1 hold után 7 gyalog napszámot tegyenek, a' házasszellekrektől 24 napot, a' házatlanoktól 12 n. szolgálatot; a' cigányoktól 18 napot kíván. A' szakmánya dolgozóknak nem kíván 1/4 et elengedni.

Belsőszolnok e. k. Az első §hoz azt kívánja tétetni, miként ha a' jobbágynek négy ökre nem lenne, szántáskor két ökrrel két napot tegyen. A' 2ik §-ra nézve kívánja,

hogy a' házatlan zsellérek bizonyos megállítandó napi díj mellett legalább 12 napi szolgálatra szoríttathassanak, s minthogy a' 91beli 26. t. cz. a' házatlan zsellérekéről szólván, másképen rendelkezik, jónak látná ezen t. czikk megemléstét; a' 4ik §ban a' másfél óra járást kívánna fél mérföldnyi járásra változtatni. A' szolgálat pénzzeli megváltását úgy fogadja el, hogy az urbéresek ne egyenként, hanem a' földesur ugyanazon jóságához tartozó minden urbéresei válthassák meg szolgálatukat.

Fogaraszvidék e. k. Mennyire a' felolvasott javaslatot megértette, tesz rövid észrevételt. A' gr. T. F. javaslatában szántáson kívül a' hordásról is van szó, úgy mindazonáltal, hogy ha nem négy, hanem két ökrrel teszi a' paraszt a' szolgálatot, akkor a' napszám kettőztessék. Ezen kettőztetést szóló nem érti; küldöji ezt utasításba nem adták, miből azt következteti, hogy kettőztetni nem kívának: azonban abban sem látnak az urbéresre nézve semmi kedvezést, hogy ha négy ökre van, két ökrrel dogozzék. Utasítása szerint, ha magának a' paraszt négy marhával dolgoznék, dolgozzék a' földesurnak is annyival. Ha e' nézete elesnék, a' kettőzés helyett inkább Kolozsm. indítványához járul, hogy egy harmaddal neveltesék. Egyébiránt a' r. biz. munkálatot pártolja; 2ik §ban küldöji a' házasszellekre 25 napot, a' házatlanokra 12 napszámot kívának szabni; a' 4dik §t elfogadja azon különbséggel, hogy másfél óra helyett fél mérföld álljon; az 5ik §ban nem kívánja kimondatni az urbéri bíróságot, hanem „illető bíróság”; a' 6ik §ban a' menetelt és jövetelt semmibe sem kívánja tekinteni, ha az urbéres fél mérföldnyi távolságnál közelebb helyről megyen szolgálni; különben a' menetelt és jövetelt beszámítja; a' 7ik §-ra nézve a' „november és azt követő 4 hónap” helyett az azt követő 5 hónapot kívánja téli hónapoknak vétetni; a' 8- és 9ik §-szel elfogadja. A' javaslatbeli azon kivételt nem látja helyén „rosz és zürzavaros” idő miatt nem szolgálhat sat. ez mindegyet tesz, akár télen akár nyáron, ha rossz az idő, szülő egyiket sem használná a' kettő közül, hanem: ha az idő visztonaradsága miatt nem lehetne a' napszámot megtenni, a' hátramaradtságot későbbre lehet halasztani; a' 10ik §-ra nézve, mi a' szolgálat megváltását illeti, jegyezzük meg ugyan, hogy a' paraszt mind azt megváltja, mit egész éven át kellene szolgálnia, jegyezzük meg, hogy egy negyeddél többet vált meg 10 krón; továbbá, hogy a' menetelt és jövetelt is megváltja, tehát szinte két annyit fog megváltani; s ha még meggondoljuk azt is, hogy a' jobbágy némelykor rossz idő miatt nem dolgozhatik, a' szolgálat megváltása a' földesurna nézve igen hasznos lesz, s bizonyosan kevés földesur nem fog arra állani, hogy 52 napszám helyett 52 ezüst huszast kapjon. Mi általában az indítványt illeti, erre nézve szóló nem érti, mit indítványozó gr. ur javaslatát végén mondott, hogy t. i. e' javaslat az urbéresnek igen kedvező. A' r. bizott. munkálat javaslatánál bizonyosan nem kedvezőbb, különösen, ha a' szolgálat megváltása a' parasztnak nem hagyatik; nem mondja, hogy túlságosan terhelő, de nem is kedvezőbb. (Folyt. köv.)

TÁRSULATI ÉLET.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁG. — A' XV. és illetőleg XVI. nagygyűlések által kitűzött jutalomtételre f. e. mart. 31eig mint határnapig a' következő pályamunkák érkeztek:

I. Nyelvtudományi t. i. a' polgári szónoklat kelleikéről stb. h á r o m : 1) *Στοιχειο των απλοτων εν τισις ανυε.* 2) Nekem semmi professióm a' mesterséges szólásra nincsen. Z r i n y i. 3) Nec studium sine divite vena nec rude quid possit video ingenium.

II. P h i l o s o p h i a i, és pedig a' nevezetesb philosophiai rendszerek előadása, h a t : 1) Minden oldal fel fogás. 2) A' bölcsészet története a' világtörténet legbensőbbje. 3) Quid verum atque decens cura, et rogo, et omnis in hoc sum. 4) Facies non omnibus una, nec diversa tamen, qualem decet esse sororum. 5) Nil dulcius est bene, quam munita tenere Edita doctrina sapientum templa serena. L u c r. 6) Non ego sum veterum, sum non assecula novorum. Seu vetus est verum diligo, sive novum. O v e n.

III. Nevelésügyi tizenégy u. m. 1) Sok utba igazítást ad az élet stb. 2) Azon nagyfontosságú országos kérdések közt, melyek a' század haladási szellemétől megizgatott eszmetenger hullámatából fölmerültek, legfontosabb a' nevelés. 3) Mi kell a' magyarnak? nevelés, és nevelés, harmadszor is nevelés. 4) Ok nélküli remény, gyönge alapon áll, s isteneket nem annyira szónak, mint tettek imája rendit. Gr. S z é c h e n y i. 5) Virad, haladjunk! 6) Többérő van a' tanító betűjében, mint a' császár szuronyában. Egy fra n c z i a. 7) Jedes redliche Denken führt zu guten Gedanken, und aus jedem kann ein neuer wohl auch besserer entkeimen. S c h w a r z. 8) Ki a' tudományban halad, de erkölcsében elmarad: többet marad mint sem halad. 9) Neveljétek fiaitokat az urnak tanításában és fenytétkben. Sz. P á l E p h e s. 6. 4. 10) A' fényűzés és mű-

vészetek élveiben az emberek külön hajlamaik szerint különféle érzések, — csak a' természet jeleneteinél dobnak egyhangulag sziveink. H a z á n k. 11) Pályáznunk nem — használni akarok. 12) Tamaszd fel újra e' hont, erkölcsöt oltás belé, hogy közhatás buzogjon közérdek felé. E r d é l y i. 13) Embert nevelni fonséges feladat. 14) Few words. — Ezeket kívül érkezett még egy értekezés illy jelmondattal: „Az erkölcsi nevelés hasonlít az orvosi szerhez, melly fanyarságával a' beteg ajkait összehuzza, de őt élteti:” de ez a' kikötött forma mellőztével kötetlenül, lapozatlanul és j e l i g é s l e v é l nélkül küldetvén be, visszautasított: s így alulról bármikor visszavehető.

IV. T ö r t é n e t - h e l y i r a t i h é t : 1) Bodrog vármegye az előkorban: Aut virtus nomen inane est; aut decus et pretium recte petit experiens vir. 2) Keve vármegye emléke: Vincat autem id, quod vobis omnibus profuturum est. 3) Általányosan a' Szászöld, különösen Szászváros és széke leírása. Légy kész egyesülni stb. K ö l c s e y. 4) Szabadka sz. kir. város leírása: Ismérd magadat. 5) Zaránd vármegye: Tegyen minden annyit, mennyit tehet. 6) Szászváros városa és széke: Ez a' föld, mellyen annyiszor apád vére folyt; ez, mellyhez minden szent nevet, egy ezredév esatolt. V ö r ö s m a r t y. 7) Losonc és vidéke. A' hazafit tulbizottságtól, szinte mint önéreje nem ismeréséből származó elcsüggedéstől egyformán megóni egyedül a' honismeret képes. F é n y e s.

V. T ö r t é n e t t u d o m á n y i. u. m. Magyarország török hatalom alatt volt részeinek, akkori viszonyainak ismertetése, e g y i l l y j e l i g é v e l : Staatschiffe, welche die Segel verloren, haben darum noch nicht die Anker eingebüsst. J e a n P a u l.

VI. T e r m é s z e t t u d o m á n y i, a' haza nevezeteseb gyógyveizéről szinte csak egy, illy jelszóval: Quod si quis fide carere ex his aliqua arbitratur, discat in nulla parte naturae maiora esse miracula. P l i n.

Az irodalom-történeti jutalomkérdés felelet nélkül maradt.

A' jelíges levelek külön borítékba az akadémiai és Vallas Antal r. t. pecsétivel lezárva, a' levéltárnoknak a' dattak által őrzés végett; a' munkák pedig osztályi vizsgálat alá bocsáttattak. Az eredvény az idei XVIII. nagygyűlés által fog közzé tétetni. Kelt Pesten, az akadémia kisgyűléséből, ápril 1. 1847. D. Schedel Ferencz titoknok.

KÜLFÖLD.

AMERIKA. A' congressus ülései végök felé járnak; a' gyülekezet sokat tón, noha sok szemrehányással illetik azt a' fontolva haladás miatt. Mindent, mi a' mexicói háborúra szükséges, legnagyobb részt helyben hagyott, még a' békealkudozások előzvényeire kívánt 3 millió dollárt is megszávalta. — A' senatusban valamint a' képviselők házában idei congressus alatt leghevesebb vitatkozások fordultak elő. A' whig és demokrata párt legfőbb mértékben vittak egymással, s a' legutolsó ülésekben a' demokrata párt egyik része a' senatusban még a' kormány által kívánt rendszabályok ellen is nyilatkozott.

A' hadsereg San Louisban nem mozdult, állítólag legszomorubb állapotban van, s egészen képtelen a' harcokra kiállani, úgy hogy a' katonákat laktanyákba kell záratni, nehogy elszökjenek. De költségei még is csak megvanak s minthogy Santa Ana naponként pénz miatt ir, a' mexicói kormt. teszi felelőssé a' komolyabb követkevényekért, s a' különben rendes és rendkívüli eszközök nem elégségesek: a' kormány kényszerítve látta magát a' papság jóságához nyulni. Javaslatára megengedé a' congressus 15 millió dollár öszszegnyit eladatni belőlük. Magában a' congressusban is csak igen csekély többséget nyert e' rendszabály, a' község előtt pedig legelhatározottabb roszalást, sőt a' papság, midőn az illető rendszabály Mexicóban kihirdettetett, lázadást akart támasztani, a' templomokat bezáratván, s egyházakkal fenyegetvén. A' nyugalom ugyan nem zavartott meg, a' templomok ismét megnyitattak, de a' rendszabály eredvény nélkül maradand. Majd valamennyi status megszüntetését sürgeti a' törvénynek; nem találkoznak vevők az egyházi jóságokra, mert senki sem akarja magát az egyházból száműzteni s kitenni azon veszélynak, hogy a' jóságokat ismét viszszaadja.

Veracruzából jan. 31kéről ezt írják: épen a' mexicói hírnök érkezik, s halljuk, miszerint nem mesze Saltilától egy ütközet történt, mellyben az amerikaiak legyőztvén, foglyokul 76 embert, köztük 6tiszet, vesztettek. Santa Ana egész hadseregétül San Luisból Monterey felé nyomult, miután előbb 200 ezer dollárnyi magánykölesont vón fel, részleges biztosítékkal állván jót érte.

Ujyorki tudósítások szerint a' washingtoni senatusban azon bill, melly Polk elnöknek a' háboru bevégzésére 3 millió dollárt ad rendelkezési alá, febr. 9kén ismét tanácskozás alá került, de határozat még nem hozott feletle. Az ujyorki legujabb gabnatudósítások érdekesek. A' ha-

jök utáni kérdészködés gabna-^s lisztállításul Angliába, valamennyi tengeri kikötőben oly nagy volt, hogy még a különben Franciaországgal közlekedésre rendelt hajókat is e' czélra alkalmazák.

Daczára a' nagy vitelbérnek nagy tömegek szállítottak el. Egy ujjorki lap azt állítja, hogy a' legutóbbi évi termés, mely gazdagabb volt akármelyiknél eddigelő, még egészen az országban van; most azonban tavasz közeledésekor, példátlan tömegekben özönlik az ország belsejéből a' kikötővárosokba. Utóbbi télen hallatlan nagyszámu csatornahajókat építettek, 's mégis attól tartanak, hogy a' folyókön tengerek és csatornákon hiány leend a' roppant gabnakivitelre szükséges hajószerekekben. Egy ujjorki levél szinte vigasztalólag nyilatkozik az éjszaki Amerikában még létező nagy gabnakészletekről; a' multévi termés szerfölött bő volt 's ennek következtében a' gabna mindenütt mérsékelt áron kapható. Az egyesült státusok egész belsejéből tömegben vitetik ki a' gabona kifelé; bizton számíthatni, hogy az idén egymásra 500 tonna tehernyi 1200 hajó vitorláz gabnával Európába, 's eddigelő Ujjorkban 200 font legfinomabb lisztet 7 dolláron lehetett venni (tehát egy mázsát 7 pengő forinton, mi nagy különbségre mutat ez ottani 's nálunk uralkodó lisztár között).

Webster ur a' senatusban két határozatot hozott indítványba, először ugyanis: hogy a' mexicói háborúnak nem lehet célja új státusokat hódítani; másodsor: az egyesült státusok kormánya jelentse ki Mexiconak, mikép koránsem szándéka e' respubiát szétdarabolni, sőt hajlandó a' békét elfogadni, méltányos egyezkedés mellett a' határokat illetőleg, 's ha Mexico megtéríti a' háboru által mindkét státus alattvalóinak okozott károkat.

SPANYOLORSZÁG. Mart. 11kei barcelonai levelek írják, milly nagy lón immár a' esarlista csapatok vakmerősége Cataloniában. Még maga Barcelona legközelebb környéke sem biztos többé tőlök, mióta a' városorség, egy nagy seregszám küldetvén innen felső Cataloniába, oly igen meggyengült. Mart. 8dikán a' carlisták a' várostól néhány puskalövésnyire fekvő Gracia helységekbe törtek, hol számos gazdag barcelonai mezei lakkal bír 's általjánvéve a' városi népség élvezetül minden szép napon nagy számmal szokott mulatni. Csak késő este vonultak el aztán a' carlisták Graciából. Hasonló carlistai látogatásban részesültek a' szinte közel fekvő Sarria, hol Breton tábornoknak van mezei laka, San Gervasi és Samboy helységek is. A' carlistákkal a' népség folyvást egyetért, úgy hogy azok szüntelen tudják az ellenséges seregek állását, 's a' szerint intézik rohanásaikat. Ugyanazon rendszert követik, mellyel az utolsó polgárháboruban éltek, kikerülnek minden komoly összeütközést a' királynó seregeivel 's a' harckeztyüt csak ott veszik föl, hol a' küzdő magok választhatják. A' királynó seregei azonban, gyakran álkéme 's tudósítasoktól elámitatva, hasztalan indulókat tesznek a' járatlan hegyekbe, kimerülnek és tönkre silányulnak a' nélkül, hogy elleneiket elérhetnék. Barcelonában mindazáltal a' progressistáktól még jobban látszanak tartani mint a' carlistáktól. Ripoll ezredest, sógorát a' szerencsétlen Zurbanónak, elfogatták ott 's fogva ül a' föllegrárban. A' catalonai dolgok valóban komoly színezetet kezdenek ölteni, miről a' legközelebb jövő tanuskodni fog. Már is hire szárnyal egy ott felfödözött összeesküvésnek.

A' congressus folyvást a' trónbeszédrei válaszfelirat szerkesztésével foglalkodik. Az exaltadók telhetlenek a' vádokban elleneik irányában 's a' moderadók nem késnek megfordítani a' vádakat 's visszaolóni a' szemrehányásokat rájuk, kik nem egy reformot halasztottak el, nem egy bajt okoztak az országban. De a' pártok meggyőződést nem ismernek. Csak ingerültségbe jönek e' fölött a' kedélyek 's vesz az idő, mellyet a' kormány által előterjesztett fontos tárgyak alapos megvitatásával oly eredményesen lehetne használni. Valamint Saragosában, ugy Catalonia, Galicia, Malagában 's egyéb pontokon is az exaltadók fegyveres fölkelések előkészítésén működnek, miknek elnyomtatása a' kormány egész figyelmét kívánja. A' miniszterség erélye-

sen nyilatkozott a' cortesben, minden forradalmi kísérletet hatalmasan akar elnyomni, hanyag tisztakat tekintet 's kímélet nélkül a' törvénynek általadni, sőt szükség esetében még a' törvényen is tulmenni a' rend 's béke fentartásában. — Pavia tábornok már elutazott Cataloniába. A' portugál határon Concha parancsnok alatt álló figyelő sereg erős lábón áll, szükség idején pedig meg is kettőzethető. Anglia még nem nyilatkozott határozottan, milly esetben csatlakozandik portugáliában fegyveres közbejárásra a' spanyolokhoz, mindazáltal utóbbiak el nem állhatnak szándékuktól, miután mind addig, míg a' forradalmiak a' szomszéd státusban uralkodnak, Spanyolország nyugalma is folyvást veszélyeztetik. Isturiz van Londonba kiküldve a' még fenálló akadályok elhárítására 's hogy Angliát a' spanyol nézetek számára megnyerje.

Mart. 11kei követkamrai ülésben San Miguel tábornok indítványa a' politikai bünfeledés kiterjesztése iránt, 98 szóval 71 ellen visszavetettet. Az igazságminiszter nyilatkozatát, miszerint a' kormány, szemközt a' catalonai lázadási kísérletekkel, csak egyedi megkegyelmeztetéseket nyújthat. Hallomás szerint az alicantei 's cartagenai forradalmi jümták volt tagjai mind kegyelmet nyertek. A' válaszfelirati tanácskozások aligha fognak mart. vége előtt bevégezödni; dec. 31kén ültek össze a' kamarák! milly iszonyu időpazarlás! A' senatus az irói tulajdon iránti törvényel foglalkodik.

A' rég jelentett progressistai lázadás előjátéka 5kén ment véghez Saragosa városban. A' lakosok az 1838ik évben győzelmesen visszavert doncarlosi megtámadás évnapját használák ürügyül, kivonulva a' városból 's magokat dözölésnek általengedve. Délután öt órakor 14 ezernél több ember fordult vissza, zászlókat vitetvén magok előtt, mikén irva volt, „Éljen Espartero! Éljen az 1837ki alkotmány! és szabályzott csoportokban vonultak a' főutczákön keresztül, kiáltozva: „Éljen Espartero! Éljen a' kormányzóság, éljen az 1847ki alkotmány, Éljen a' szabadság! le a' mérséklettel, a' zsarnokokkal! Éljen a' nemzeti őrhad!“ Ezen kiáltásokat kettőztették a' főkapitány laka előtt, ki nem mert szabályokat tenni a' kicsapongás elnyomtatására. Végte ré szét széllyedtek a' csoportok. A' seregek az éjt fegyver alatt tölték a' laktanyákban. Másnap megtöltötte a' főkapitány az utczákön csoportulásokot 's kihirdetett, miszerint minden eszendzavaró hadi törvények szerint fog büntettetni.

Madridból mart. 15kéről írják: a' királynó azon miniszteri rendelvényt, melly Serrano tábornokot navarrai főkapitánnyá nevezé, alá nem írta. A' miniszterség erre a' tábornokot megbízá, végezzen hadi szemlét Navarrában 's a' baszk tartományokban; egyszersmind tudtára adatek, miszerint még mart. 14ke előtt tartozik Madridból rendeltetési helyére elutazni. Serrano nem teljesíté az utasítást. A' miniszterek kabinettanácsot tartottak, határozathozásul ez ügyben 's végeztették Serrano vonakodása miatt, törvény-szék elé idéztetendő. Ma délután három órakor mentek a' miniszterek tanácsülésre. Felolvastattak a' végzemények, miknek tartalma szerint Serrano, Espeleta 's Fernandez tábornokok hadi szemlételtre rendeltettek a' tartományokban. Végül előfordult: Serrano nyilatkozata mindenről, mi utóbbi két nap közte 's a' miniszterek közt történt; kívánja, határozza el a' senatus: vajjon Madridot oda kell e' neki hagyni, vagy az ülésekben folytonosan részt vehet. Tanácselnök is elbeszélé maga részéről, mi történt legyen 's kíváná Serrano tábornok felelőség alá vonatását az illető hatóság előtt. Erre bizottság lón kinevezve, melly a' kormány kívánságát megvizsgálja. — A' miniszterek minélhamarabbi végzést sürgettek.

ANGLIA. Mart. 15kei alsóházi ülésben Stanley lord három kérelmet terjesztett elő Irlandból. Egyikben rendszabályok kívántatnak a' fegyvernek rossz gondolkozásu emberek általi vásárlása ellen 's enliti, mikép gyakran szolgák és utczai munkákkal foglalkodó személyek is fegyvert vesznek 's nyilvános árveréseknél az eladókat mindenféle felhívásokkal ingerlik, például: „ime itt egy tökéletes nyugtatvány az utolsó novemberi hasznóber iránt,“ vagy: „jót állhatni, hogy az (például puska) egy uradalmi tisztar-

tót 150 lépésről talál.“ Második folyamodás státusgyámoltást kíván vasutak építésére, harmadik azt kívánja, hogy a' status a' kivándorlást elősegítse. Stanley lord az utóbbira nézve megjegyze, mikép a' kormány egy hold földet sem bír az északamerikai gyarmatokban, 's az összes birtokos nélküli földről a' gyarmati törvényhatóság rendelkezik, melly a' növekvő kivándorlást aggodalommal tekinti.

Daczára a' nagy gabonamennyiségnek, melly az irlandi kikötőkbe folyton szállítatik, a' kenyér mégis tulságosan drága 's az éhhalál szakadatlanul üzi pusztításait. Egy corki pap nemrég nyilvános köztudomásra boesátá, miszerint a' rossz táplálék 's ebből eredő betegségek következtében halomás február hó folytán csupán Cork grófság és városban 20 ezer személyt foglalt magában. E' szerint tán valósul az állítás, miszerint legközelebb termésg egész Irlandban legalább kétmillió ember (egy negyede az ország lakosságának) fog a' drágaság áldozatul számláltatni. Illyetén körülmények közt minden a' kivándorláshoz folyamodik — főleg Északamerikába. Dublin városban 's más irlandi kikötőkben jelenleg hemzsegnek az ország belsejéből ide húzódtott családok — leginkább elsatnyult, beteges alakok. — Irlandban névszerint Corkban a' hadsereg közt lázak 's egyéb betegségek nagy pusztítást okoznak. A' katonai kórházak már túltömvék, 's a' szolgálatképes legénység száma oly csekély, hogy a' főparancsnok hihetőleg kényszerítve lesz hadi erősítést küldeni Irlandba.

A' parliament parancsára készült átnézetből kiviláglik, miszerint az összes vasutak építésére, mik fölött a' mostani parlamentnek kell határozni, összesen 123,867,409 ft sterlingbe kerülend. Várakozás szerint azonban a' parlament nagyszámától ezen vasuterveknek megtagadandja helybenhagyását.

FRANCZIAORSZÁG. Mart. 17kei követkamrai ülésben Lahaye Jouselin indítványt tón 3 millió franknyi státussegély-megadás végett azon földbirtokosok és haszonbérlok számára, kik parlagtereket termékenyitnek. A' földművelési miniszter hatástalannak nevezé az indítványt 's e' redvény dúsabb rendszabályokat igért a' földmívelés előmozdítására. Az indítvány kis többséggel lón visszavetve. Ugyan e' gyűlésben a' kamra 160 ezer franknyi hitelt engedett a' hadminiszterségnek, furdöntézet-alapításul kóros katonák számára a' vichy ásványfürdőben.

A' párizsi gról, ki jövendő hivatására szükséges minden tudományban már tanítatik, jelenleg majd naponkint jelenik meg a' hadi fegyvergyakorlatoknál, mellyok a' tulleiák udvarában Jacqueminot tábornok parancsnoksága alatt tartatnak.

Az összes miniszterek, Soult marsalt kivéve, mart. 17kén reggel Mária Krisztina királynónél tisztelegtek. Sokan pártvonalakat sejtenek ebben 's demonstratióknak tekintik a' mostani spanyol ügyfolyam ellen, ellenben mások csak pusztá szertartásul veszik.

A' rendőrség igen figyel a' Párizsban tartózkodó német kézművesek közt terjedő communistai mozgalmakra; legkisebb gyanura kiutasítatnak az illetők. Ekép nemrég egy német író volt kénytelen Párizsból távozni, mivel a' német munkások előtt társadalmi állapotokról értekezett.

ALDUNAI FEJEDLEMSÉGEK Az oláh országgyűlés febr. 23kai ülésében a' kormány által az érsekség, püspökségek 's kolostorokhoz 's a' státushoz tartozó valamennyi jószágok személyrabi czigányait felszabadító törvényjavaslat behozatott 's felolvasatott. Ezen törvényjavaslat szerint jogot nyertek a' czigányok szabad oláh nőkkel házasodni, 's keresetükből évenkénti (körülbelül egy arany) adót a' státuspénztárba fizetni, melly ezen pénzt ismét más czigányok megváltására használandja, úgy hogy ekkép 35 év alatt egyetlen egy rabszolga se találkozzék az országban 's azt csak szabad emberek lakják, fölvéve, hogy minden czigány megváltási ára egyremásra 10 ar. 's most 8 ezer családnal nyere szabadságot. Ezen adózókhoz még 1000 czigány család járul, kik már előbb nyerték meg szabadságukat. A' javaslat minden szavazás nélkül, egyértelmű felkiáltással lón elfogadva.

27ik szám.

Duna- gőzhajózás.

Naponként indul egy gőzös Pestről Győr, Pozsony és Bécs felé érintve a' közbeneső kisebb állomásokat is.

Elindulási időpont reggeli 6 óra.

A' Győrbe szándékozó t. cz. utazók Győnytől külön gőzöson szállítatnak kitűzött helyekre.

Pestről Zimonyba Eszéken át minden kedden indul egy gőzös.

Pestről Zimonyba Tittelen át minden pénteken egy gőzös.

Pestről Drenkovára minden vasárnap és szerdán.

Elindulási időpont reggeli 6 óra.

ÉRTESÍTŐ.

1847.

Összekötelési utazás Konstantinápolylyal. (Verbindungsfahrten mit Constantinopel.)

Vasárnap, 4ik és 18ik aprilisben a' török részen.

Vasárnap 11ik és 25ik aprilisben az oláh részen.

A' t. cz. utazók igen kéretnek, hogy utipodgyásukat a' gőzös elindulása előtti napon, legfőljebb esti 8 óráig méltóztassanak feladni a' hivatalban, mivel indulásnapján a' hajóra semmiféle podgyász sem vétethetik fel 's az ezen nap reggelén feladott pogyászok csak a' legközelebb gőzössel küldethetnek el.

Pest, april hóban 1847.

Gőzhajózási hivatal.

Dunavizállás: Budán, april 3án 9' 6" 3" az 0 fölött.